

Діло

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конта пошт. шваб. 26.726
Адреса тел. „Діло—Львів“
Число телефону 565
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно 5— К.
квартально 15— „
піврічно 28— „
щорічно 50— „
у Львові (без доставки):
місячно 4— К.
квартально 12— „
піврічно 22— „
щорічно 44— „
в Німеччині:
місячно 28— М.
щорічно 56— „
За зміну адреси платити ся 50 с.

Ціна оголошень:
Реклама постійної, довготривалої або ймовірно 60 с. в місяць
1 т. короткотривалої 1:50, в разі короткотривалої змінної — згідно з 2 Н. Першого 2 т. Складова ціна за роботу і експлуатацію. Постійні оголошення за обсягом — згідно з умовами.
Один примірник коштує у Львові 16 с. на провінції 20 с.

Видав: Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, дня 18. січня 1918.

Вже два урядові комунікати, один по одному повідомляють українське громадянство Галичини про те, що берестейські переговори між представниками осередних держав і України мають „вдоволюючий“ перебіг, який призавляє сподівати ся скорого довершення угоди між новою державою нашої нації і державами осередними. З осередних держав входить тут очевидно в гру не редовсім і — на скільки вона йде про політичний, а не господарський бік питання — головню Австро-Угорщина. З австро-угорською монархією, котра в обох своїх складових частях у стоїть перед війною і в часі війни самеї уда дна нашої галузі українського народу відносини жити такі, про зміст, форму і ціль яких не має і не може бути двох думок ні в керівництві сеї монархії, ні в Європі цілій, а найменше вже в надністрирській і мадніпринській областях України, — з представниками сеї монархії ведуть на наших днях українські делегати „вдоволюючі“ переговори. Вдоволюючі — кого? Про се комунікати мовчать, а коли зі слів їх що-небудь можна на певне виводити, то хіба тільки, що вдоволюючим вважає їх для себе та сторона, котра нам комунікати подає. Що з другою стороною? Чи й вона ходом сих переговорів вдоволює, про се мовчать комунікати, не погверджуючи свого, але й не заперечуючи свого. А ще до нас, придністрирській галузі України, — що несуть нам, страждальцям сеї Галичини, ці переговори? Про се не знаємо нічого. Знаємо тільки те, що кожного дня з нами робить австрійський уряд в ім'я своїх польських урядків на нашій землі: про дрібну, тільки найменшу частину свого свідчать випади польськими поліційними австрійського уряду білі плями на сторінках українських газет.

Не хотючи вдавати ся в безвітлядне розглядуване загадок, які нам ставлять берестейські комунікати п. к. Бюра, кореспонденційного ма трощі австрійсько-українських переговорів, лишамо нині сю тему на боці, а за те кілька хвиля спинимо ся на справі, яка до берестейських переговорів відноситься ся, правду тільки посередню, та в кожнім разі найглибшою своєю сутню.

Як відомо, в берестейських переговорах взагалі, себто незлічки в австрійсько-українських, єдиня з центральних питань, кругом якого повертають ся дебати і спори, є питанє про спосіб, яким має виявити ся воля народів ще до їх державної приналежності. Як ідеальний спосіб такої воли загально-народної волі згідно вважались ся вселюдне референдум; як сурегат референдуму подають вияву волі народу за посередництвом заступників, вибраних загальним і рівним голосуванням, в данім разі за посередництвом послів. Фермула волі, висловлена сею дорогою, мала би, за неможлистю переведеня референдуму, бути признана фермулою волі народного загалу.

Як звучить ся формула в приложеню до української Галичини, висловлена українською парламентарною репрезентацією? Чи заяви У. П. Р. в справі будучности нашої землі і нашої віткн українського народу звучать так, аби вель світ—Віаень і Петроград в рівній мірі, як Київ — за категоричний, невдвозначний і неуслівний вислів волі українського народу Галичини? Чи заяви У. П. Р., складані в поворотній землі нашої істерії, діють світози справішній і ясний вислів начального, одного і єдиного національно-політичного ідеалу галицької України? Такий вислів, якого не можна би нікому чувати і викручувати на дві або три сторони? Чи наші закордненні земляки мають у виявах У. П. Р. який такий, нам і їм бажаний, вислів на шовалюного ідеалу українського народу і чи можуть на цьому, як як тверді і безсумнівні факти, будувати свої політичні концепції і на нього в свої потреби — покликувати ся? Замість відповідати на се потрапляють нас

до жаєго і непомірне болюче питання, відси даємо українське громадянство до відомого тексту заяви У. П. Р. в 19. грудня 1917 р. в ріді державній. Знайде в сім тексті українське громадянство все можливе — і многослівність і т. зв. високополітичне мудроває — тільки не знайде єдиного і єдиного, недвозначного і мужеського гомосу душі українського народу в Галичині. Заявою сею владзувала У. П. Р. сущну точку всенародного протесту, піднесеного відом Ширшого Н. К. в 22. листопада 1917, і за яву сю врандїя У. П. Р. своім авторитетом встїла накинути Народному З'їздові 24 і 25 грудня 1917 — сий разом проти предложеня п. Сінгалевича, яке єдине і виключно відповідало повазі моменту і вимогам загально-національної політики.

Коли наша редакція одержала на днях з того боку кордому звесім агентичне донесенє, що там „високополітична“ заява У. П. Р. спричинила дуже поважне хитанє відродитних українських кругів в їх думках про будучність Галичини, і коли би хитанє се і сі сумніви мали мати наслідки в міжнародних ватах, — то ми й ціла наша галицька українська суспільність знаємо і будемо знати, в котрих саме політичних кругах глядати одної з дуже важних причин небажаного обороту подій.

Одначе: ще не завершила ся день і не запала ще темна ніч. І може би ще поправити тяжку помилку, поки ще час і — на скільки ще є час?

В. П.

Переговори з українською делегацією.

Чим журить ся гр. Чернін? — Польськими меншостями в Укрїнській Народній Республіці.

(ТКБ) Відень, 17. січня 1918.

Урядово доносять в Берестя 17. с. м.: На нинішній конференції між австро-угорською й українською делегацією з одної і української делегацією з другої сторони не вступі зібрано разом дотеперішні висліди веденя доси довірочно розмов про політичні справи. Гр. Чернін підніс при сім важний аргумент для переговорів в Берестя і признаний також українською делегацією принцип, що вмішуванє одної сторони у внутрішньо-державні справи другої сторони є виключене. При сім одначе панує згідність що до того, що коли має прийти до миру, який забезпечив би розвиток постійне признаний відносин, то обі сторони готові, очевидно під умовою жовної взаємности, обговорити ріжкі інтересуючі їх політичні і культурні питання. При сім гр. Чернін вказав два приміри на обговоренє забезпеченя долі польських меншости, які належали би до будучої української держави.

Сю заяву приняла до відома українська делегація зі згодою на се і з увагою, що вступити на її основі в дальші переговори.

При дальшій обговорюваню українськими обшійних європейських аносин не стверджено в євневнім розуміню справи таких ріжниць, які могли би перешкодити повзвуміню. Наряди поступили так далєше, що розтягають ся вже на конкретні питання виміна товарів. Хід сих переговорів і їх дотеперішній вислід кажут ся сподівати ся їх швидкого успішного закінченя.

Робітники Австрії за демократичним миром.

Робітничі страйки в долній Австрії і Сирії. — Демонстрації у Відні. — Делегация чеських робітників в Празі. — Заворушення в Кракові.

Львів, 18. січня 1918.

Віденські дзєвники доносять про фабричні страйки, які вочали ся в ріжних місцевостях долішньої Австрії і керектєра обшювали Відень. Причиною тих страйків є не тільки справжнє нежизні, але й політичні мотиви. Зорганізовані в соціально-демократичній партії робітники дома гають ся скорого закінченя миру; а зокрема згоди осередних держав, себи народи занятих війною областий могли виконати своє право самозначеня на демократичній основі. „Arbeiter Zig“ в 16. с. м. містить на передовій сторінці маєфєст уривка соціально-демократичної партії, в якій вказується ся, що зорганізоване робітничтво Австрії не думєє дозобати дальшому пе-

деню війни за те, себто цісар Карло вбрав ся польською короною, а пруський король Вільгельм став паном Литви і Курляндії. Робітничка управа партійна домагаєт ся дальше відповідного зорганізованя уряду для справ пожив, демократизації громадських представництв та щоб знесене змілітаризованє підприємств; акції цн жадає, щоба про хід мирових переговорів були інформовані провідники робітників.

Після урядових донесень в ріжних округах Відня відбули ся демонстрації. Між ними в окрузі „Favoriten“ зібрала ся товпа народу, яка адержала рух трамваїв і стала вибивати шибви в склєнах і в поході дїшла до площі перед олерою; тут наслідком інтервенції поліції похід розбив ся. Арештовано 21 осіб.

Дня 17. с. м. застрайкували також робітники в багатьох фабриках Сирії. Робітники віденної зеландії, які також приступили до страйку за намовою мужів довіря вернули до праці.

Того ж самого дня явила ся у чеського намісника в Празі робітничка делегация, аложена в 80 осіб, під проводом соціалістичних

послав. Депутація висловила домагання, щоби скоро заключено мир і переведено принцип самозачепа народів. Опісля жалувала ся на зменшеня приділу муки. Намісник відповів, щоби робить ся все, щоби тільки довести до мира.

Про подорожжя, втворене рабінницьким рухом, велів собі докладно звістити цар, по ручаючи властям, щоби постунали з всякою рішучістю та щоби уважливо домагання рабінників в справі приділу муки.

Особливо різко демонструє краківське рабінництво. Там вже від 16. с. м. відбуваються бурливі демонстрації по місті. Демонстрації відбуваються шибко у склепових виставах, впадають до склепів, задержують і ревірують воли з пажиткою. Зарадженю замиканя склепів о годині 4 по полудни, видано заборону виходити на місто по 6. годині та згромаджувати ся в якій небудь пері дні на місті Рабінницькій депутації, які явили ся під проводом соціалістичних поєлів в магистраті в приходу зменшеного приділу муки, одержали незадоволяючу відповідь. До мібраної на ринку товпи промовляв пос. Дашинський, п'яноючи новедавене пруського генерала Гоффмана в Берестю підчас мирних переговорів.

У вартатах львівської дирекції веліниць почав ся також 17. с. м. страйк рабінників.

Улян Недзьведський.

В ясний зимовий день 10. січня 1918 р. відпровадила величезна громада старших людей, Українців і Польків посполу, на Личацьке кладовище тілні останки Уяна Недзьведського, заслуженого професора львівської політехніки. Превинши 73 роки осторонь від світового шуму, переставив ся так само тихо й незаметно як жив. Ледав чи хто з української громади знав, що отсе слідить у могилу одиного з найвизначніших представників української науки, куди більше звааний і призначаний за глянцією як у рідному краю...

Не думаю тут торкатись змінських прояв життя Пекійника, тим більше може подати хоч би зфористичну оцінку його наукового значіння. До сего треба би довгої й основної студії. Пекійник Улян був ученим не звычайної „сервдиної“ міри в першорядній спеціаліст, якого не повстидалось би перші катедри світа. Оцінка його діла річ не легка й тільки фаховим людям вповні арозуміла.

Думаю єдинок, що й ширша українська публіка повинна хоч би із короткої носмертної згадки дізнатись, кеге отсе вгратила українська наука. Послідня пора нам живійше як дотепер інтересуватись ріанною культурою.

Небішник належав до сего гурта людей, що репрезентувє перший арич галицьких Українців до наукової діяльності. Сеж ровесник Пудюса, Горбачевського, Волощак, Борисякевича й інших. Цікаве, що саме в особливий світлий так сказати, природописні науки післяду інтересували сих небудених людей. Як вони могли вирости серед так невисокої інтелектуальної ровени галицької української громади 60 их і

70 их років — річ що найменше дивна, ще дивнійше те, що не врийши по них гідні наслідки до праці на величній царині природописних наук.

Хто знає галицькі обставини часів, в котрих сі люди були молоді, арозуміє, що вони гуртом могли дати українській суспільности дуже богате. Так шаж! Віднесени були такі розвучливо невідради, що піла отса плеяда учених мусіла розбритись по білому світу служити чужим. Всі вони мусіли піти шляхом тим самим, котрим пішло стільки закордонних Українців: Сазичів, Федченків, Мечникових і н. Недзьведському пошастило ше на стільки, що ставши за молодю професором львівської політехніки лишив ся в рідній землі. Він зміг навіть пілий ряд літ працювати для своїх у „Про світі“.

Та не тут було поле для него. Він був сям незвычайно рідким у нас вредставником типу людей, що живуть виключно для науки й чують що тільки на научнім полі ім працювати треба. Ми галицькі Українці й дотепер не розуміємо як слід подіти праці, спеціальнож поділу в культурній праці. Небішник цілий свій вік держав ся сї необхідної основні людського розвитку. Ціле своє житє присвятив науковій тільки роботі, вона заступала йому громаду й родину.

Українських наукових інституцій та публікацій не було від сїю пору, коли небішник був у початках і в новій свіді своєї творчости. Аж у осени його життя розвилко ся Наукове Товариство імени Шевченка в научну інституційну та й до годорою присвячену історичним і фізіологічним дослдам. Для природописних наук ледав овару літ тому почало родитись зрозуміє, коли Пекійник був уже старим чоловіком, підстапаним зречком.

Теж публікував він свої праці по німецьки й по польськи, збогачуючи чужі наукові літератури своїм доробком. Та ніхто не робити ма йому в сего звиду. Працювати для науки мусіє із внутрішньої конечности — не його вина, що не міг сего робити в рідній мові. Щоби новому поколіню зробити се можливим, що йому не було даче, шадив ціла своє житє і записав значне майно на українські культурні ціли...

Як чоловік науки був пек. Недзьведський дуже оригінальною личністю. Особиста амбіція, почесні наукова слава були у него на останнім місци. Не належав до сих учених, що займають здивований світ безлічно розвідок чи серіями грубесних томів. Він ціле своє житє з безмежним замишуванем читав у величезній книжній природі, дослід а не його оубліковане стояло у него на вершому плані. Поза декількома загальними дрібними підручниками до мінералогії та геології для слухачів політехніки (займав ся він сєю школою з п'ятимим собі почуєм обовязку й утворив при ній геологічно мінералогічний інститут, якого пошукати хоч би де у світі!) не волишив Недзьведський ніяких більших загального змісту публікацій. Хоч маюмо это був так здібний давати більші

синтези, як саме він, що оявнював свого предмету в повнім значіню сего сего обмежував ся Недзьведський на невеликій міром знадобі й причинки, числом теж не писав від білязко пів столітя, мас й до своєю велику вартість і значінє. І то в куріях різні європейські землі, з'осібна ж в ої, присвятив Пекійник спеціалну увагу сї над сільною формацією Підкарпатя, Дунайцем, коло Велички й Бяхаї, Калуша, карпатським берегом в різних місцях Ного сьгу від Краківщини по Буковину, над промом Прута і т. д. і т. д. показують на кожній стрічці глибоке знанє і дійсно незвычайну лічність у помічєнах. А скільки то руживих карт, нарисів, проривів вшло між люди, які ки то було устие сказанє! Се була безперкернича ясною мов пожеж, вода знаня, що го на всі сторони беззависно розливали. Спеціально гірничтє Галичини завдочус відреченій праці Пекійника годі без ширшого розписуваня сказати.

Тож і призване найшлось, хоч не то аз ним Пекійник. Над усі почесні й відажаня треба класти сїю обставину, що польські льоги вважали Недзьведського поспільне з липшим знавцем геології Галичини а за гроцею він числяв ся до найвизначніших геологів Аєстрії.

Що Пекійник міг узрєти сего дати своїй українській науці легке собі всякий може кує. Не досеко ся за нашими галицькими дивнями. Не він перший, не він послідній, шаж міг дати сьому народови сего, що хотілось їти. Нехайже перем йому буде рідна земля, а й так горячо любив і так замишуване дожджував!

Степан Рудяницький.

Огнева діяльність в Італії.

ВІДЕНЬ (Тхб). Урядово оголошують 17. січня:

Між Брентєю і Півною неприятель поє успішних і численних утрати наступав на редних днів обмежив свою боеву діяльність нагальних огневих наступів.

В боєрєтбах 14. і 15. с. м. піймали ма офіцерів і над 300 мужви.

Арештованє Керенського?

СТОКГОЛЬМ (Тхб). „Реч“ доносить, що більшовикам вдало ся віднайти Керенського помешканю одного радного міста з парті революціонерів. Маєть ся його негайно арештувати.

Установчих Зборах можливе утворенє автортетної власти.

— Рада може взяти участь у перемирї йдучи у згоді з союзниками і російською властю. Але не перерішати рєччяма й умов який заключити має право утвореня якої організації якої возьме участь і Центральна Рада.

Становище в. д. і бунда.

П. Балабанов (с. д.) говорять в імені с. д. і бунда. Бєсідним вважає ненормальне положеня, недопустим в парламенті; до сего при вравитальстві не виявило своєї думки.

— Українські с. д., — говорять дєльше Балабанов, — показують нині якусь особливу гордість. А я скажу, що гордість ся не на часі, тому, що воли що Німець готовить свій кулащоби манести Україні більочий удар під Калушем... Не на часі і едушевленє більшовицьким з якими австро німці не числять ся. Справа находить ся в слівній вулиці, йде сепаратно і отично. Ви ж найшли вихід як найгірший: тільки сепаратне перемирє, але й сепаратний Перемирє фактично йде. Та чи корисно арештувати до нього свою печать? Я гагаю, що буде тільки шкідливо, тому, що ви не зможете навіть зберетити інтересів України. Для вас реси Росії уступать на другий план. Та чидуть на мир вий конференції числяти ся з гласом України? Та ж Українська Рєспубліка на дить ся ще в періоді твореня, вона ще не знана. Ми відкидаємо сепаратний мир і виступаємо з інтересів Росії й Уколіни, не можемо дожити свої руки до сього сепаратного перемирї. Тільки правесильна центральна власть може заключити мир. І треба прикласти всі зусилля, щоби у прогнанагу самозванчій власти у Петрограді була з'організована повносьильна власть.

Зарадженю перерву до вечера.

(Конець буде)

Справа мира в Українській Центральній Раді.

Виступ представників Жидів і Маскалів.

Становище з'єд. жид. соц. роб. п.

П. Шац (з'єд. жид. соц. роб. п.) вкавує, що питанє про мир і само заключенє мира йдуть дорогою анархічною, нез'організовано. Рада повинна ділати в контактї зі своїми фронтами і в головною кватєрною. Перемирє начало ся; Раді лишасть ся дати свою згуду на се.

— Та ми помічаємо, — говорить Шац, — що Рада разом із тим бере на себе довершеня дуже великого...

— Ви хочете самоїтїности?

Голоси в галєрії: Так! Так!

Шац: Коли се довершить Мала Рада, то вона зробить дуже велику похибку, за яку прийдець ся потім жорстоко покутувати... Не забувайте, що російська держава істає хоч би в потенції! Рада може санкціонувати перемирє, щоби негайно приступити до організації тої власти, яка буде повнодєстна заключити мир. Не можуть і не повинні вєсти переговори про мир окремі часті, коли ви не хочете позоромити Росію як державу. Ми не візьмемо на себе відповідальности за такий мир. Не йдїть дорогою більшовицької, які примушені вже хвгати ся сфальшованих телеграм... Питанє істнованя божьшєвицької власти — питанє декількох днів... Центральна Рада повинна бажати мира, єдиного мира не ганьбачого для Росії... (Оплєски).

Становище рев. соц. рев.

П. Скловський в імені рос. соц. рев. говорить:

— Всі ми добивали ся й добиваємо ся ми

ра. Та ми не годимо ся з тим, що можна за щось витати дякувати більшовикам. Ми вважаємо, що то, до чєго воли долєли край, є ганьбою для Росії, а також і для України. Богато членів нашої партії перейшло вже на нєгалєльний стан. Брєшкєвська з'єв живе на нєгалєльним мешканю боачи ся арєсту... Треба з великою осторожністю відносити ся до більшовицькі, до полігнїки, яку воли ведуть, до народних комісарів. Поміляєть ся, що мир буде заключений з демократією. Ні, ми будемо стояти перед тою самою імперіалістичною властю, тому що нема й ознак того, що західна демократія готова підняти таке саме повстанє, яке зроблено у нас. Чи не провалямо ся ми ґрунтєвно? Жовніри жаждуть мира. Та чи буде він триввалим при істаючих умовах? Чи не будемо ми за кілька місяців знова стояти перед уабрьєною силою? Відтак, що буде на мировій конференції? Як там поступять з нами? Карти мусять бути відкриті тепер же: чи йдемо ми на авантуру, чи на історичний акт? Коли Рада — парламент, а Генеральний Секретаріат — її правитєльство, то правитєльство має обовязок виявити нам всі, які є в нього, дані, які доказують, що союзники дійсно зєрагають ся до Ради з вєреджежєм начати переговори про мир. Дєвао, що про такі серіозні факти натиками говорять тільки члєм у с. д. Нєрїнович, а не Генеральний Секретаріат. Ми домагаємо ся від Генерального Секретаріату висвітленя всього матеріалу, який він має у справі мира. Як довго в сій справі темнота, ми не можемо дати свого підпису.

Становище повалї сїна.

П. Гольденман від партії повалї сїон говорить про те, що було і є першим завданєм хвилі — утвореня центральної власти. Утворити тепер федеративну власть ледав чи вадсть ся. Та ми на передодні Установчих Зборів; на

Навернений проф. Іберсбергер.

В „Neue Fr. Presse“ кожду подію в Росії освітлює д-р Ганс Іберсбергер, професор історії Східної Європи в віденському університеті. В чи слі в неділі, 13. с. м., містить він статтю про „боротьбу народів і партій у Росії“, де пише про Україну:

„Українська Народна Республіка завдяки розумній політиці кермуючих партій Ради, українських соціальних демократів і соціалістів революціонерів, які влучилися в українським мішанством, стає що раз більшим чинником м'ягкості... З усіх неросійських народів України з подну гідною вигревалістю і — принаймні — на загальне здивоване найшвидше досягнули свою національну ціль і збудували власну державу. Україна, яка все складала Росії велику данину в духовних індивідуальностях на всіх областях російського життя, має тепер завдяки російському хаосу таку притягаючу силу, що

тут рішено вже також справу інтелектуальних співробітників у новій державі. Духовенство під проводом митрополита Олексія, висші й низші офіцери, урядники, які давніше служили російському правительству, всі вони заявляють ся Українцями й жертвують своїми послугами Раді. Така велика є вербуюча сила української національної ідеї. Боротьба між Петроградом і Київом уже нині рішила ся в користь Києва“.

Наведений уступ зі статі проф. Іберсбергера не містить для нас очевидно нічого нового. Нове тут хіба те, що так пише той сам проф. Іберсбергер, який не так давно хвалив ся публично в віденських кругах, що вдоволенний, що не заангажував ся за далеко в українській справі, бо се є чистий „швіндель“. Тепер проф. Іберсбергер „навернув ся“ і величаючи той сам „український швіндель“, удає далі, глибокого анавія відносно на сході Європи.

Почини української дипломатії.

Перші імена запорожських послів знаємо з 1576 р. Приїхало тоді до Риги чотирох ви сланників від запорожського Війська, щоби уложити з польським королем угоду про козацьку службу. Запороже виступало ніби суверенна республіка, — не тільки з Польщею, але й з Московією, Волощиною, Кримом вело переговори і заключало умови. Сі дипломатичні зносини зростають з кожним роком і поволі укладали ся в постійні форми.

З початку посольства висилали запорожська рада. На раді обговорювано зміст переого ворів і укладали текст інструкції для послів. Се інструкція містила в собі докладний зміст всіх жадань Війська; підписував її військовий писар від імені „всього Запорожського Війська“. Гетьман від себе видавав друге писмо, адресоване до монарха, до котрого висилали посольство; се був акредитив, в яким подавано повноваження послів і загальний зміст посольства. Деколи гетьман писав керуючі писма також до висших урядників чи визначніших політиків. Також писар мав право вислати своє писмо до монарха, але не до самого монарха, тільки до урядників тої самої рянги (нар. до польського підкамерера).

Запорожські послы були заявані дуже тісно інструкцією; не вільно було відступити ні на волос від доручень Війська. „Посол як мій, — це всіляки в нього, се визнає!“, сказав дяпідарно оден з послів 1632 р. Посол, що відступив у чимебудь від „пунктів“ посольства, став під суд і міг відповісти навіть горлом за свою несобачність.

Такі були перші почини запорожської дипломатії, — се досить звичайні і привітні. Рішучий зверет принесла Хмельниччина. Україна стала великою державою, з ріжнородними заграничними інтересами. Треба було зайняти становище не тільки проти Польщі, Москви і Криму, але й навязати кастімі звязки з дальшими сусідами, — Швецією, Англією, Австрією, Туреччиною. Мусіли зміняти ся форми дипломатичних зносин, треба було збільшити і перетворити склад дипломатичного тіла.

Одні з найліпших знавців Хмельниччини Поляк Людвик Кубак так пише про дипломатію Хмельницького: „Всюди мав зручних агентів і замовленх приятелів; знав, куди звернути ся, кого просити і кому залатати, — зрештою чоловік, котрий каже, що має 200.000 в. й. ка і жертвує своїми послугами, є всюди бажаний і добре обслужений. Його рухливість на сім полі будять подив. Здасть ся, се було дня, щоби не приймав чужоземних послів, дипломатичних агентів, кур'єрів і вісланців і своїх не вислав. На оплату коштів заграничних справ маважив окремий податок на чужосторонних послів.“

Його кореспонденція, як на початкуючу канцелярію була величезна і все віднаходять ся нові акти.

Виговський по радії шведського агента, мав 12 секретарів, польську шляхту, що зміла миви і знав все, що діється у Варшаві. Гетьман мав власних секретарів і перестерігав, теби листи до султана, царя, пісара, до хана, до шведського короля, до Льєрда претектора, до Раковиці і обох господарів і до всіх урядників і визначних осіб в Москві, в Туреччині, в Кримі і в Польщі були пошрані в тутілах, у зверхній формі і навіть писані відповідним стилем. Важніші, здасть ся, сам редагував“.

Вячеслав Липинський у своїм збірнику „З минулини України“ прослідив ближше особистий склад Війскової Канцелярії, тодішнього на шого уряду заграничних справ. Державні секретарі, послы й агенти в більшій часті ішли із шляхотських кругів. Хмельницький від початку свого правління свідомо і доцільно втягав до урядової служби українську шляхту, що своєю

освітою, рутинною і конексіями могла добре послужити молодій державі. Шляхтичем був сам генеральний писар Іван Виговський, ученик київської академії, юрист, перед повстанем урядник при городському уряді в Луцьку і секретар коронного гетьмана. Рівночасно з ним, в самих початках повстання, вийшли до Війскової Канцелярії Юрій Ярмолович, королівський дворянин, і Соболь „чоловік немолодий, відомий річчій і стану річнопоспелитой“, як пише про нього оден Поляк. В дипломатичній службі був Павло Тетеря, піанійший гетьман; з галицької шляхти походив Іван Демович Креховецький, посол до Семигороду, одна в найгарнійших і найбільше чистих постатей з історії Гетьманщини. Низшими урядниками і агентами були Андрій Іскрицький, Василь Кропивницький, Федір Погорецький, Василь Колачницький, Семен Голуховський, Остап Федкевич, Сильван Мужиласький, Богдан Соколюницький, Григорій Ольшанський, Казимир Чижевський і інші.

Побіч шляхти працювали очевидно й козакі і в часом навіть більшість дипломатичних агентів набирала ся з поміж визначніших запорожських родів. Гетьман підняв ще одну інтересну пробу, — втягнути до дипломатичної служби також чужинців.

На перше місце серед тих чужих діяльностей в українській службі вибив ся монах Данило. Він був родом з Аген, проживав в Греції і Туреччині і уважав ся „практиком“ в тамешніх політичних справах. Побіч грецької мови знав теж італійську і латинську. Наперед пізнавмо його як шведського дипломатичного агента; в тім характері він відбув чотири подорожі зі Швеції на Україну. Тоді скинув чернечу рясу і прийняв прізвище на західну моду: Данило де Грекані Олівеберг. При четвертій побуді на Україну розв'язав свою умову зі Швецією і перейшов до українського дипломатичного тіла. Від імені Запорожського Війська їздив тепер як посол до Семигороду і Швеції. Інтереси України він боронив чесно і рішучо, особливо коли прийшло під переговори питане західних границь України; його заслугою є у значній мірі, що Швеція признала українській державі етнографічні межі на заході. В українській державі лишив ся Данило Олівеберг і по смерті Хмельницького; був одним з довадників Виговського і гетьманом виробив йому навіть шляхотство.

Д-р Іван Крип'яквич.

Угорщина за миром без анексії і контрибуцій

БУДАПЕШТ (Ткб.) У відповіді на інтерв'ю пеліцію м. Галля, який обговорював противенства в мирових переговорах і домагав ся компенсації в справі Балкан і Льєтарингії, заявив прем'єр Векердє, що правительство стоїть на становищі мира без анексії і контрибуцій. На сім означенні стоїть усі урядові чинники монархії, в першій мірі король.

НІМЕЦЬКА ЧАСОПИСЬ! НА ЧАС!

Просимо передплачувати однею тиждень „UKRAINISCHE KORRESPONDENZ“ орган „Народного Комітету“ — який інформуватиме про політичні і змагання українського народу. — Умова передплати: річно 12 кор., піврічно 6 кор. 50 сот. Греші прошу слати: Wien, XVIII., Karl-Ludwigstrasse 11. 5.

ВОЛИНЬ В ЧИСЛАХ.

Країна, до якої претендують польські анексіоністи.

На підставі загальної переписи людности Росії з 1897 року і по даним статистичного комітету волинської губернії, подаємо нижше процентову таблицю Волині (що до її національного складу), а самі числа ворожого нам російського уряду самі вже наглядно некажуть характеру того краю“).

1. Населення волинської губернії і її національний склад в повітах і містах.

НАЗВА ПОВІТУ	Всіх душ		Розговірна мова в %						
	в 1897 р.	в 1911 р.	Українці (Мало-росси)	Москалі	Польки	Німці	Чехи	Жиди	Інші народности
Володимир Ведимський	277265	407940	72,1	2,8	8,4	5,6	0,6	10,4	0,1
Дубно	195058	267810	68,2	4,2	6,5	3,6	3,3	11,6	0,6
Житомир	433859	512838	62,4	5,9	5,7	10,8	0,6	14,3	0,3
Ізяслав	208742	250945	76,8	1,8	7,0	0,8	0,2	13,3	0,1
Ковель	211493	262703	78,6	3,6	4,5	0,9	0,0	11,9	0,5
Кременець	219034	260359	80,7	3,4	3,0	0,1	0,1	12,2	0,5
Луцьк	252550	298940	57,0	5,1	9,7	12,0	1,5	14,1	0,6
Н. Волинський	348950	460272	65,6	2,4	5,2	10,9	0,1	15,6	0,2
Озаруч	205890	262910	83,4	2,6	1,3	1,2	0,3	10,6	0,6
Острег	169351	204030	76,7	2,5	6,6	1,5	1,6	10,8	0,3
Рівне	273001	319978	60,5	3,2	9,2	8,9	1,7	16,0	0,5
Старо-Константинів	193889	227602	76,9	2,8	5,5	0,1	0,0	14,3	0,4
Разом	2,989,482	3,758,527	70,1	3,5	6,2	5,7	0,9	13,2	0,5

З сеї таблиці бачимо, що у всіх повітах Волині абсолютною і переважною більшістю є Українці. По них слідує Жиди (міста і містечка), потім Польки, Німці і т. д. Польських колоністів на Волині є пів % більше як німецьких! В деяких повітах Німці переважають грубо Польків (в житомирській, луцькій, новогородській) а однак ніодни Німець не мав би такої смілости назвати Волинь „німецькою“ землею, за те Польки такі факти не женуть ні тріхи.

Звертаємо ще увагу на одно характеристичне явище а саме, що повіти висунені най-

дальше на північ і захід, отже недалеко земель, мають чистіший український характер, як центр Волині. Причиною того є в першій мірі земля. Як відомо якраз на ті повіти падає Польське, які своїми багатами та болотами не мають до себе колоністів, а другою причиною є історичні події. Підчас нападів степових орд на український нарід — утікав той етнічний на Польське, де міг схоронити ся серед недоступних еколиць перед ворогом, а там несеживши ся, полюбили землю і не хотів її покидати.

*) Користую ся матеріалом статист. бюро вол. земства, зібраним в „Валиській книжці для кореспондентів статистичного бюро Волинського Губернського Земства“, Житомир 1913 годь.

2. Населення волинської губернії і її національний склад в повітах без міст.

НАЗВА ПОВІТУ	Всіх душ		Розмовірна мова в %						
	в 1897 р.	в 1911 р.	Українці	Москалі	Польки	Німці	Чехи	Жиди	Інші народи.
В. волинський	267382	392220	74,2	2,2	8,4	5,8	0,6	8,7	9,1
Дубно	180801	245062	72,2	2,9	6,5	3,8	5,6	8,5	0,5
Житомир	367964	425188	71,0	2,3	4,6	12,5	0,7	8,8	0,1
Ізяслав	196131	235452	79,8	1,0	7,1	0,9	0,2	11,0	0,0
Ковель	193796	233791	84,6	1,4	4,2	0,9	0,0	8,5	0,4
Кременець	202230	238488	84,0	2,7	2,8	0,1	0,1	10,0	0,3
Луцьк	236746	270799	60,2	4,2	9,8	12,7	1,6	11,0	0,4
Н. волинський	332046	439099	68,0	1,7	5,1	11,4	0,1	13,6	0,1
Овруч	197997	252080	84,0	2,4	1,3	1,2	0,3	9,3	0,6
Острого	154002	186470	82,5	1,3	6,9	1,6	1,7	5,9	0,2
Рівне	248428	304969	64,8	1,7	9,4	9,7	1,8	12,1	0,5
Старо-Константинів	177512	201258	81,3	2,3	5,6	0,1	0,0	10,4	0,3
Разом	2 755,615	3,424,876	74,4	2,2	6,0	6,1	1,0	10,0	1,0

Як бачимо, по відкиненню пазітових гордів зростає процент Українців о 4,3%, Польків маліе 0,2%, а німецькі колоністи переважають польських 0,1%. 10% жидівського елементу мешкає в містечках. По селах їх майже нема. Приступаючи до третьої таблиці—національний склад повітових міст Волині, мусимо з гори означити, ще багато сурдутовців православної

віри вписано як Москалів, ба—навіть цілий величезний персонал Ковля (понад 8.000 душ) що в 98% складає ся з українського елементу, вписано урядом як Москалів. Та все таки навіть і та таблиця показує, що по Жидях, які всюди (окрім Кременця) мають як не абсолютну то релятивну більшість, процент Українців є найбільший:

3. Населення волинської губернії і її національний склад в містах

НАЗВА МІСТА	Всіх душ		Розмовірна мова в %						
	в 1897 р.	в 1911 р.	Українці	Москалі	Польки	Німці	Чехи	Жиди	Інші народи.
Житомир	65895	87650	13,9	25,7	11,3	1,0	0,3	46,4	1,2
Володимир Волинський	9883	15720	13,9	17,6	7,9	1,0	0,1	59,0	1,5
Дубно	14267	22748	17,4	20,8	6,4	0,7	1,7	49,8	3,2
Ізяслав	12611	14593	31,6	13,7	5,4	0,2	0,1	47,5	1,5
Ковель	17697	28912	11,8	27,3	9,3	1,1	0,2	48,0	2,3
Кременець	17704	21871	47,0	10,5	3,9	0,2	0,5	36,6	1,3
Луцьк	15804	28141	9,3	17,9	7,8	0,3	0,8	59,5	3,4
Н. Волинський	16904	21173	15,7	17,4	7,6	2,0	0,2	55,4	1,7
Овруч	7393	10830	42,3	8,6	2,1	0,0	0,0	46,6	2,4
Острого	14749	17560	16,6	14,9	3,7	0,4	0,3	62,3	1,8
Рівне	25573	33722	16,6	17,4	16,8	1,0	0,6	55,8	1,8
Старо-Константинів	16377	20344	29,8	8,6	4,7	0,1	0,1	56,0	0,7
Разом	233,847	323,264	19,7	19,8	7,6	7,6	0,9	50,8	1,6

Ф Палащук.

Відозва.

Ішемем з дня 8. с. м. ч. 32022/пр. привадила президія п. к. Намісництва Українському Краєвому Комітетови помічи для виселенців у Львові на основі § 2. розпор. Мін. з 20. січня В. з. д. ч. 19. на збірні через свої органи і делегації в краю публичних складок в Галичині з вишкою тіснійшої воєнної області в часі від 21. до 28. січня с. р. в хосен осіб потерпілих наслідком війни. Рівночасно повідомлює п. к. Намісництво інтересовані Староства і перуцтво ім поперти сю збірку своїм впливом.

На тій підставі Український Краєвий Комітет помічи для виселенців звертає ся до всієї суспільности, а зокрема до всіх Всч. Урядів парохіальних та Пов. Урядів громадських з вше нем, щоби прийшли в поміч Комітетови і зняли ся згаданю збіркою. Загальною звісно, страши на нужда наших виселенців; Комітет старає ся в часі своєї майже дволітньої праці допомагати їм в неделі, через що вчернались его розміриє так малі фонди так ще прийшло б ся залишити таку хосенну працю. Маме повну надію, що маща суспільність зрозуміє вагу сеї збірки і не дотривить помічи для найбільше потерпілих вайтуть війни. Польський К. Б. К. через вже втені джував подібні збірки в Галичині а Українськ біє населене не відмовило йому своїх жертв. Комітет є певний, що наш загальник викинь ще більшу жертвенність і не пощадить жертв в хосен своїх зруйнованих братів.

Ще до способу переведення сеї збірки Комітет просить, щоби Всч. Уряди парохіальні порозумілись в місцевими Урядами громадськими і ввслали дві або три переважані особи, які власні від 21. до 28. січня 1918 пійшли би від хати до хати та збирали датки так в грошах як і в натурі.

Крім того в неделю 27. с. м. зводять зарядити ще збірку і по Церквах. О дозвіл на такі збірки в Церквах Комітет відіє ся вже до Вишкочесвященних Ординарієтів, і є певний що

Они як найширйше підпруть сеї печини. Про збірку по селах належить повідомити п. к. Староства зглядно Уряд громадський і видати упрощення особам в імени Комітету відповідні легітимізції. Зібрані гроші просить ся переслати до Гіпотечного Земельного Банку у Львові ул. Підвале ч. 7. „на річ виселенців“.

Датки в натурі можуть лишити ся в заряді Комітетів повітових а зглядно місцевих до розділу між потребуєщих.

Український Краєвий Комітет помічи для виселенців у Львові ул. Бляхарська ч. 11.

Львів дня 10. січня 1918.

Ю. Дворнич секретар.

Ан. Кмицинович голова.

594 1-3

Справа мира в бюджетовій комісії палати послів.

(Тхб.) Відень, 17. січня 1918.

На мінішнім засіданню бюджетової комісії пос. Бенкович в імени піддєнних Славян і Чехів звернув ся до президента міністрів з запитом, чи правительство є готове виконати конституційний вплив на спільне правительство в тім напрямі, щоби заклочене мира не було загражене: через анексієні змаганя есередних держав, зокрема ще до Польщі, Литви і Курляндії, через прєтїлежїє російському становищу гр. Черніна в справі самоозначеня народів монархії і через такі виступи, як ген. Гоффмана.

Пос. Зайц (с. р.) вказав на загальне недоволенє народних мас, які бажать негайного мира, і з огляду на се вміє, щоби приступити до дебати над точкою б-ю: Чинитьба на

спільні видатки, отже над заграничною тикою.

Пос. Станек (Чех) прилучає ся до вєдів пос. Бенковича і домагає ся тєм ясненя в справі самостійної угорської армії.

Пос. д-р Евген Петрушевич на переговори в Берестю. Українці мусьтупити проти того, щоби міністер справ обіцяв депутації в Польського Краєвства прилучене до Польщі Хелмщини і Волини, які є в переважній часті заселені інцями. Як правительство ставить ся до самоозначеня народів, видно з того, що є ся дохедженя прєтї українських студентів Відни за революцію, яка домагає ся вєдїя права національного самоозначеня индів Східної Галичини. Українці домагаєт ся від правительства заятя ясного становища в справі мира і права національного самоозначеня, а також вясненя про т. зв. австрійський плян.

По прємові ряду бесідників прїнято сок пос. Зайца, а також внесок пос. Таїля в домаганєм як найшвидшого скляченя граничної комісії австрійської делегації.

Референт Штайнвендер зредує точку б-ту бюджету: чинитьба на спільні датки.

В дебатї перший забрав гєлос пос. тєр Адлер (с-д.), критикуєчи вєдєнє говорів в Берестю. Прєтї способу ведєнє говорів треба склячати: Так не робить ся мира!

Прєзидент міністрів д-р Зайц заявив, щє не може відповісти на всі питання мирних переговорів в Берестю маючи на основі порозуміння з міністром заграничних справ етї вєдєнє. Прєтї переговори мають хід і стан переговорів, які мають ся як з делегацією правительства австрійських царів, так і з українською делегацією. Осєблїве значіє мають наради технічї, які займають ся полагожденєм т. зв. територіальних питань між Австрією і Німеччиною в одній і тєй другї сторони.

Сї наради є тепер в стадїі формує обопільних точок вєгляду і в тїй справі має таке вясненє поглядів, щє належє супрєтї стаму річи з 27. грудня м. р. в рішучим поступом. Однак з другої сторони не треба недоцінювати трудностей, належить ще усунути.

Цїла увага міністра заграничних звернена на те, щоби довести до порозуміння, яке опираєт ся на прєграмі мирної анексії, без відшкодованя контрибуцій, яке рівночасно прїбєрєню поглядів протївнїєї сторони глядєчи свої інтереси. Міністер глядєчи на дальшї вїток переговорів з новим довірєм і вєрїває ся, що ті переговори удасть ся до вдоволяючого успіху, який ручить в будучности розвиток дружних стосунків з нашими східними сусїдами.

Прємовляв ще цілий ряд бесідників, тїкуєчи вєдєнє правительства. В обєднанє правительства вложив заяву імени мїщанських партій пос. Матая (христ. соц.)

Захист і захоронка.

Сих двох назв уживає ся часто цілком не в тім перєвїдченю, щє се одне і тє саме міжним се двї зєвсім відмінні інституції, з різними завданями і уладженями та своєю владою.

Захист — се як би численїйша родина до него прїймаєтє малєньких і старших щє не мають вже нікого, на постійне вєдєнє аж до часу, поки дитина зможе вітї в свої власних силах. Домашня управа захисту вступити широтї у всім родичів, отже зовнє повнє удержанє і вихованє до слушнотї та помігти дитинї у виборї стану. Такі українських захистів у нас дотепер майже не іє ієї конєчну потребу викликаєи що йно вєдєтє в двєх послїдних лїтах основано їх у Львові Галичинї вже близько 20. В львівській армії повстали дєси сирітські захисти у Львові в Горюкю, Бережамах, Камінці стрім, Жупані, Долині, Гошові і Сколім. В перемиській і славівській єпархї існують також такі захисти вєдєтє іє гериторїї.

Зєвсім до вишого є захоронка знога як би малєнька школа; до неї вєдєтє щоденнє діти малєнькі, в прєдшїдній годї (2-6 лїт) є год. 8 разо і під прєводом вєдєтє учительки-фрєблянки бавлять ся в год. 3 або 4 по пол., а відтак вєртають до вєдєтє. В тїй шкільцї мають вони давочки до сирітських всїлякі єбрази, забавки, співать, мають і т. д. так, щоби могли прєвести дєнь в улиці, а під вїшкєдєнєм до сєгє прєводити

Аж до відкликання!

В Ц. к. Австрійським військовим фонді для вдів і сиріт у Львові, Славацького 16.

можна обвепечувати ся в спо-
луді в VII. вонною повичкою
304 46-47

очевидно не сиріти, тільки їх родичі мусять як згабувати бути більшу частю ддя пова хатою і не мали би з ким лишати дитий дома, отже за не мали би з ким лишати дитий дома, отже за хоронка є ддя них неопініним добродійством, що як н. пр. у Львові, де Товари- ством „Українська Захоронка“ удержує аж 4 такі захоронки, діти дістають в них тепле сніданє і обід (всє те приготоває служниця, яка по- стійно мешкає в кузні захоронки).

Розуміє ся само собою, що така інституція має також велике національне значенє і повинна би бути не тільки в кождім місті, але навіть у кождім селі. Почини до основаня захоронка по- ниншних селех дав в 1892 р. звісний діяч о. шам- белян К. Селецький, парох в Жужели, який при помоцї покійного Васильянина, о. Єрємі Лем- никского, отворив тоді в своїй парозії новшят СС. Службиничь Пр Д. М. і при нїм першу українську захоронку.

Крім того повстало в яких 10 літ опісля у Львові товариство „Українська Захоронка“, яке при помоцї зібраних жертв удержує у Льво- ві 4 захоронки і робить ддя ратованя наших дітий дадею більше, ніж — не в гнів їм кажу- чи — всі разом часто таповідані т. зв. полі- тичні і просвітні організації.

Отже зазвич се родина, а захоронка се шкілька, дазтого не треба мшати сїх двох назв, бо з того виходять часто непорозуміння; н. пр. в однім селі зібрано жертв в натурі ддя сиріт в зазисті, а даги знати до захоронки, шоби собі забрали, — або приходить грошевий пере- каз до заряду захисту, а не відтинку єдописки: жертва на захоронку. Дехто звертає ся за ін- формациями, як би отворити „захоронку“, а від- так по довгих переписках познває ся, що йому ходило о „зазист“. Непотрібні непорозуміння. Отсїх кілька заміток подано ддя памяти тих всїх, що интересують ся тими справами.

о. В. Лицинян.

НОВИНКИ

Львів, 18 січня 1918.

— Наступне число „Діла“ вийде в понеділок о 2-ї год. попол.

Кореспондент вчерашньої передовки знаменує практику, проти якої мусимо як найршучіше вистергати ся. Скєфкованє повторене й полі- тичне обговорене змісту дописи, поміщеної зар- аз на другім місци. А в самій дописи скєфко- вано слова, в яких скєфко, хто в нїм ушує підписи на українських селянах за прилученєм Галичини до Польщі. Питаємо, чи польський жандарм в Східній Галичині поставлений на рів- нї з особою монарха, що про нього не відно- вічого згадати? Так само не стоять під такою схороною права намісник гр. Гуїн і міністер внутрішних справ гр. Тотгенбург, шоб не можна було говорити про їх відповідальність за діяль- ність підчинених їм органів! Такою практикою завтра такий сам „засвопаніст“ стане ексектор, поборець, почтовець, староста — ну і панове політичний цензор і прокуратор! Така практика не може бути толєрована. Нехай панове з львів- сько цензури приймуть до відомости, що їх не- ступованє буде предметом не тільки процесу в дорозі інстанцій, але також парламентарних запитів і дебат. Право мусить обовязувати і ддя української преси, і безправство, доконуване державними органами мусить бути вільно сво- бідно подавати до відомости й політично оці- нювати.

— Про радника Дутку доносять нам, що він має ся розвїрно добре. Є ранений в голову, має стовчену грудну клітку і ногу, але рами легкі і на разі не представляють ніякої небез- пеки. Здєсь ся вратувало його те, що був за- кутаний у футро подорожне, бо їхав у першїм вагоні, його товаришка подорож негибля на місци. При тїй нещасливій події не обїйшлоєь без крадежий, між иншими Дуткі забрано річи, убране, гроші і папєри. Слава тажє маша почта: телеграма про се надана до проф. Д. Коренца 15. с. м. в Ряшевї прийшла до Льво- ва 18. с. м.

— Дєв'ять німецьких торговцїв („Reisender in“) приїхали — як доносять — на днях до Київя.

— Порядок богослужень в першї „Преображе- нїя го подїя“ у Львові в часї Й. рднських свят. I. Пятниця дня 18. I. 1918. Нає єрєс Богоявленя год. 9. рано. Часи царські, год. 10.30 рано. Во- досвятїє в церкві. II. Субота дня 19. I. 1918. Богоявленє о год. 4. досвїта Повечере велике і всєноче год. 5. рано I. чит. Служба Божа, г. д. 6. рано II. чит. Служба Божа. Утрєня год. 7.

рано III. чит. Служба Божа, год. 8. рано Спї- вана Архїєрейска Служба Божа се. Василїє спї- вав зор богословїє год. 9.30 рано Процєсо- нальний пєхід на ринок Велике Восдосвїтє год. 11. рано IV. чит. Служба Божа, год. 12. рано V. чит. Служба Божа год. 4. попол. Вечєрня акаф., проповідь, суплїкяція.

— Повернув з Росїї о. Іван Фединський, гр. кат. парох Любля вєзлого і н. к. полевий ду- ховник 19. п. заг. ополч. — з Сїбірі, губерній Пермської, села Ново-Вїшнїнське, череа Тор- нео-Мальме.

— Прягєднє. Мабуть ше в падолистї м. р. по- дали буди тажєж нешї дєкїєннї вїстку, що о. к. уприв, Товариство аскураційне їм. архїєк. Гїселі у Віднї вшїмо розлати 1000 аскурацій- них полє по 500 кор. сирєтам по уважнїм в бєю жовнїрах з тїм, що капїтал 1000 кор. бу- де виплачений, як надїлена семє полєсю дитина дожнє 20 року жнтя. Старати ся о сдержанє такої полєси можна тільки ддя сиріт до 10. ро- ку жнтя і тільки ддя одної дитини в рєднїї. Поданя вносить ся на окремїх формулярах, які можна дістати безплатно у філії вїсше згаданог- о товариства у Львові (вїж. Кїлінського 1), а як залучники є потрібні: метрїва смертї батька, метрїва уродженя дитини, свідєцтво убожєства і свєнт. метрїки смертї матерї, о сїлькї ход- ить о круглу сирєту. Мєтрїву смертї батька може вступити полєва картка, на якїй донєсла команда про його смертї. На мою гадку можна безвєчно видати всі метрїки без стємпїлї тільки в горї напїсати на кождїй: Es sїfo zum Gebrau- che des k. k. priv. O. zela. Vereines in Wien, in Sachen einer Kriegswaisenfürsorge. О наданє такої полєси можуть старати ся і вєзковнї діти, але треба до- казати (допискою в метрїї уродженя дитини, або судовнм актєм) що уважнїй в бєю батько признає ся до вїтїцїства. Точнє виконанїє фор- мулярї залучники треба вєстати на зарєсу ага- денного Товариства у Віднї (Wipfingerstrasse 33) таж, шоби в кнєцєм сїчня були вже в руках Товариства. Отєє уважав я вказанїм пригадати всїм, що займають ся нашнми сирєтами в краю, шоби не вєрєвнїли нагадї приїти в помїч бо- дай дєкїєм дітєм. — о. В. Лицинян.

— З Красєво Бюра східної Галичини ц. к. ав- стрїйського військовог фонду вдів і сиріт (Вїддїл воєнних обвепечєнь) ми одержали тажє вїснєнє: Зроблений в новинїї передвчерашнього „Дї- ла“ Бюровє замїт, що Бюровє нестєє українську мову є безосновнїй. Признає се впрочїм сам автор новинки, стверджуєж, що Бюровє видале безчїслєннї українські зазиви, рекляви і про- спекти. Рівнож не оправдує сєгє закиду обста- вина що Бюровє ровєндає жєдєськї чеки, бє ви- ну понєсєть звїснї обставини, пануючі тепєр в Почтовїй Касї ошадности, яка жнєє замовлєня, українських чєкїв дєсї не прислала. Ддя сїра- вєдливї оцїнки діяльности Бюра нехай поглу- жить факт, що в Бюрі зголєшенє дєсї зї Схід- ної Галичини 937 шкїд в єднєрїчнїм воєннїм обвепечєню, з яких 743 на загальчу суму 700.872 K 57 с. вже виплачено а прєчїє в лї- квїданїї. Крім сєгє зголєшенє по дєнь 16. сїч- ня 1918 р. шкєдї з обвепечєнь в VI. воєннїй пєвичїї на 81.000 K, з яких 27.000 K вже ви- плачено. Відшкєдованя виплачено в переважнїй частї (що наймєнше в 75%, всїх случайїв) укра- їнськими сторонам.

— Цїнава статїєтина. Німєцький лїкар д-р Ганс перєвїв у війску статистику в справї жєр- ла полових недуг. Та статїєтика рєгабілїтує проститутток а сїльнє обтяжує — замужнїх жї- нок. На загаль пєтвєрджує вона стуадї францу- ського лїкаря Рїбо, котрий вже давнє доказав, що найбїльше полових недуг позодить від ка- сїєрок і кєльнерок; на другім місци стоять за- мужнї жїнкї як жєрєло полових недуг; а шєдно на третїм полїційно нєтованї проститутки.

ПОВЕРЛИ:

Василь Комарницький, горожанин міста Ле- жайска, дев'ятого арєвїзор церковний агент „Днїстра“ і діяльний член вїддїлу читальнї „Про- свїтї“, улоков єв в 71. роцї жнтя, д. 8. сїчня 1918 р. в Лежайску. Тажєк майже всі Українці лежайска покїєннї в 1914 р. по вїбуху вїєннї натєрпїв ся чимало, держаннїй був в пїєнїї єсєннї на бїшїї тутєшного бєрнардинського кля- штору, єстратив череа те єдоронлє і тепєр вєєр як одна з численних жєртв вїєннї лежайскаї парохїї. В покїєннїм тратить лежайска Україна а особлїво мїсцевє читальня „Просвїтї“ одно- го з найдїєльнїшїх своїх членїв. Вїчна йому память! — І. К.

Нові книжки і виданя.

Михайло Лозинський, Пї, що від нас відїй- тий. Пєсмертнї згадки. (Роман Сембратович, Михайло Коцюбинський, Леся Українка, Кость Панківський, Ярослав Федорчук, Ярослав Вєсо- ловський, Євген Олєснїцький). Нїкєладом Укр. Вїдавничої Спїлки (Лїт. Наук. Бїбліотєка ч. 162). У Львові 1917. Стор. 53. Цїна 60 сот.

О ПОВІСТКИ.

Субєта, 19. сїчня 1918.
Нї вїтї греко-кат: Боговаз. Госє. — рїмо-кат: Генрїк єв.
Зактїєрїя: греко-кат: Пї, во Просє. — рїмо-кат: 2 по 3 Кор.
Полєвтра: греко-кат: Грєгорїя — рїмо-кат: Атнєшам д.

Український Народнїй Театр Т-ва „Бєсїдє“ у Львові під управєю К. Рубчєковї. Сєлїя Т-ва їм. Лисєнка при вуд. Шашкєвичє ч. 5.

В суботу, днє 19. сїчня 1918 „Хата за сє- лом“, нар. драма на 5 дїї вї спїєвми і танцїями К. Галїєвнїчє.

В недїлю, днє 20. сїчня „Нєщаснє кохан- нє“, нар. драма на 5 дїї вї спїєвми і танцїями Л. Мєнєлє.

Пєчаток о год. 7 вєч.
Бїлєтї ранїше набутї можна в „Народнїй Торговлї“, в дєнь предствєлєннє при касї від год. 5. п. п.

Вїнчанє Ярослави Нєсторовнїчєнїї з д-ром Іваном Мандюком. вїдбуло ся днє 10. сїчня с. р. в Перемишлї. 603 1-2

Стрїєшнїна. Фїлія тов. „Сїльськїй Госпє- дар“ в Стрїєю запрошує Стрїєшнїну на вїчє господарськє, яке вїдбудє ся в чєтвєр 24. сїчня 1918 р. в вєльнїї сєлї „Народного Дому“ в Стрїєю о год. 12. в полуднє. 617 1-1

Молєчарнї Союз Україннї, ул. Блїхарськє ч. 12, крїм снїдань і пїдвєчїрїєв (молєка, квєсї і чаю) будє від 21 с. м. подавати тажє тєєлу вєчєру від 6-7 год. яку однак треба замовити до год. 11 рано. Молєка на мїру продєсть ся від 7½—11 і від 4-6 год. вєчєр. 616 1-1

Вп. Анна Мєльнїкнє в Люблїєвї і Стєфан Борнєславськїє в Вєльмкї скєладають в нагодї своїх заручнї 40 корєн „дєя старїя пїсьмєн- нїка“. 618 1-1

Обновнї Загальнї Збєрї „Українського Ювє- лєйнєго Театру“ вїдбудуть ся у Львові в суботу 19. сїчня с. р. о 7. год. вєчїр в бїбліотєцї „Просвїтї“ Ринок ч. 10. П. пол., а не як будє череа помилку оголошєно 17. сїчня. — Вїдїл. 595 1-1

Орган прєзидїї УПР. проти ста- новнїца прєзидїї УПР.

Пїшуть нам:
В прибїчнїм органї врєзидїї УПР в статї п. н. „Україна і Росїя“ чїтаємо:

„До другїї категорїї дїєвнїх думєв, які раз- ураз лунають із завь наших братїв над Днї- пром, колї можливо то ше бїльш шкїд- лї в нїх, чїм вїсше обговорєна „думка“, зачї- сяємо постїєнє акцентовами того, що Україна „хочє“ й на далї оставати в фєдєратнїв- нїї зв'язї з Москвою“.

Тимчасєм прєзидїя УПР. в комунїкатї з 17. падолиста 1917 заявляє, що гєєрєнє єрє пє- требу вїдїрваня України від Росїї „можє манє- ств шкєду українськїї справї, дєвїчї всєросїє- ськнї шєвнїєстєм бажаннїй прєтєкст дєскредїту- ватї перед мїродатнїми кругами нової Росїї чєснї стрємлїня Українцїв до збє- рєжєннє і вкїнчєннє державнїї автономїї в рамєх фєдєратнївнїї рєсїєськїї рєпу- блїкн“.

Жнїву сєрєд чужнїх і тужу за своїм та їє вїданєго брєху бажалє бє перєпискї їє послїднїїм (Україн- цєм). Сама бїльшє, лїт 30 на ставновїску і сєрєднєго чєлєву і вїдповїдного і собі бажєю. Письмо в долучєннї мєєткї подобїє врєсєть слєзї на адресу: Євєгенїя Ювєк- ського подобїє врєсєть слєзї на адресу: Євєгенїя Ювєк- ського у П. Сєлєгїєв, Дєрєвнїатра на Буковнїї. 612 1-1

Нупуйтє і замовлїтє КАЛЕНДАРЕЦЬ
„РУСАЛКА“ на 1918 рїк.
Цїна 40 сот. (з перєс. 45 сот.)
(16 шт. К 4, 25 шт. К 9, 50 шт. К 10, вже оплатно).
В нрєсїїї опрєвї нї нотєс 1 1 20.
Замовлєннє прїємлє і вїєслєє по одєржєннє готїєкє
А. ОНПШ, Львів, Надїєчнїє 4.
3/15 21-25

Запросини до підписки акцій ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО Співки Акційної у Львові

в цілі підвищити анд. капіталу через емісію нових акцій по 400 К. номін. вартости.

З причини перепопи в поштовім руху продовжується реченець до замовлень акцій нової емісії до кінця січня 1918.

УМОВИ ПІДПИСКИ:

Зголошена прийма Дирекція Земельного Банку Гіпотечного у Львові (вул. Підвала 7).

Емісійний курс вносить на акцію для дотеперішніх акціонерів К 400, а для неакціонерів К 470 (з огляду на користи з придбаних вже резервових фондів).

Дотеперішні акціонери мають першвенство до вибору; а каска на одну стару акцію одної нової.

Всі акціонери, що хотять користати з першвенства і курсу, згодять при зголошенні вписати числа посідних акцій і есентуально на бажане банку предложити старі акції (без купонів), які їм звернуть ся по увиденню зголошеня.

Нові акції беруть участь в зиску банку, почавши від 1. січня 1918, на рівні зі старими акціями, проте належать на казначейські акції вилатити до каси банку до кінця січня 1918, курсову ціну враз з 5%, відсотками, обчисленими як час від 1 січня 1918, до дня вилати, аби мати право до дятисван на р. 1918.

Після постанови статуту позовину акції вилатять ся на імена акціонерів (поіменні акції), а позовину на окантал (безіменні акції). В зголошенню може намозначити означити, хітько акції рад би мати на імя, чи на окантала.

Замовляти можна довільну кількість акцій. Приділ кількості переводить одначе Дирекція банку після своєї взажливости та подомить зголошующого про приділ, а по виготовленю акційних грамот видать приділені акції за вворотом посідки влат. На случай неспраділеня акцій зверне банк вилачені квоти з відсотками.

Рентовий податок від акцій оплачує банк без потручени Вами акціонерами.

Дрібну вилачитість за акційні грамоти, стемпель і порто побере банк при дорученню акцій.

504 8-15

ОГОЛОШЕННЯ.

„О Ж“ Крек до паде і риз, вишанков і зубісно штиру ціна К 170 за штуку. Заменити крек до зубів. — ціна К 170.
Сольовос неаріванні порошок до чищення зубів, ціна пакету 30 сот. 45% а 20-7
С. ФЕДЕР, Львів, вул. Винстоуна 7.

Прійму з х учнями на п мешкані в ситлом електорі для в доірою озкіно. Вул. Вунфратра ч 14. 611 1-1

Ручні машинки до мелення збіжжя

Handschrotm. 619
найлучші конструкції достарче дешево і скоро поштою
E. Wolfsohn, Wien II. Obermüllnerstrasse 17.

НОВА КНИЖКА

ПРО ВІДБУДОВАНЕ ДЕРЖАВНОСТИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ
Wiederherstellung des Königreiches Halysch-Wolodymyr.

Galizien und das Ukrainische Problem in Oesterreich.
Von Dr. jur. Michael Logynskyj.

Ціна 1 К 50 сот.
Продать: Книгарня Наук. Тов-а ім. Шевченка, Львів, Равок ч. 10.
Книгарня Славянського Інститута, Львів, Руська 3. 614 1-2

Гімназіст — одне добр. пружне заняття на школі може уділати лекцію математичні виміри класу і стенографії. Ласкаві зголошеня до Адміністрації „Діла“ від „Лебедя“.

! 20

вільних від війська помічників бюро які володіють німецькою і українською мовою, **зараз** приймемо для Німеччини Денна вилата 6-7 марок, вільна порож на місце і і клясою. Зголошеня сати з поданем перебігу життя під ч. до Адміністрації „Діла“.

Поповудиве замяте виявляє довжину і приєднати — урядники —
в Теларесті взаїмних обект
печень на жите і ренти
„Карпатія“
у Львові, ул. Руська ч. 18.

Зголошеня прийма Дирекція письменно або устно від 2-3 год. по повудин. XII 1-2

За малий гріш

можна

забезпечити будучність своєю і своєї родини, а заравом причинити ся до скорого, побідного звільнення війни через забезпечене не-случай смерти і дожиття в VII. воєнній позиції

В Ц. К. австрійськїм військовім фондї для вдів і сиріт

у Львові, ул. Словацького 16, партер.

Обезпечити ся може кожний мушаня або жінка, військовий або цивільний в віці від літ 15 до 60 на протяг 9 до 20 літ.

До висоти **5000 К.** без лікарських оглядин.

Обезпечене виконує на основі умови з ц. к. Фондом ц. к. уприв. Товариство обезпечень австр. „ФЕНІКС“ у Відни.

Усіх повонень уділяє радо і безплатно Бюро ц. к. Фонду для вдів і сиріт (Відділ обезпечень) у Львові, Словацького 16.

255 47-4